

IRAM

Ifjúsági Részleg és AlkotóMűhely

Alfred Jarry

ÜBÜ KIRÁLY

VAGY A LENGYELEK

- **HÁTTÉRANYAG ÉS TANÍTÁSI SEGÉDLET
PEDAGÓGUSOKNAK**
- **KÉSZÍTETTE: HUDÁKY RITA**

2014

Az Örkény Színház nyitottan szeretne együttműködni a fővárosi és vidéki iskolákkal. Az IRAM Ifjúsági **Részleg** és **AlkotóMűhely** fontos feladata, hogy pedagógusokkal konzultáljon. Leveleikben és a foglalkozásainknak köszönhető személyes találkozásokon sok kérdés, igény jutott el hozzánk. Szeretnénk azokkal a pedagógusokkal is kapcsolatba kerülni, akiknek nem áll módjukban részt venni az osztályaikkal az előadásainkhoz kapcsolódó FLESS foglalkozásokon, és tanórai keretek között szeretnénk felkészíteni a fiatalokat a színházlátogatásra. Az IRAM csapat egyik tagja, Hudáky Rita gimnáziumi tanár segít ebben. Reméljük, hogy az általa összeállított anyaggal felelünk a hozzánk érkezett kívánságok egy részére: a FLESS foglalkozásaink tanórai kiegészítéséhez és az önálló, csak tanári felkészítéshez is segítséget nyújtunk.

Jó munkát kívánunk!

Várjuk Önöket az Örkény Színházban!

Mácsai Pál
igazgató

Neudold Júlia
IRAM műhelyvezető

Kedves Tanárnő, Tanár Úr!

Akik próbáltuk már, tudjuk: egy-egy iskolai csoport színházlátogatásának megszervezése rengeteg fáradságba kerül. Az adminisztráció, a helyek lefoglalása, a pénz beszedése, a közlekedés, a másnapi felmentések intézése, hogy ne feleljenek fizikából a késői órán hazaérők... – mindez önmagában sem kevés. De valójában még hamarabb kezdődik a munka: a megfelelő előadás kiválasztását hosszú töprengés előzi meg. Elolvassuk a kritikákat, magyartanárként megnézzük a tanmenetünket, osztályfőnökként végiggondoljuk az osztályunk ízlésbeli, érdeklődésbeli irányultságát... Az is eszünkbe jut, milyen jó lenne felkészítő, ráhangoló órát tartani a színházba indulás előtt, de egy ilyen óra kitalálására végképp nem mindig van módunk.

Az Örkény István Színház ifjúsági programja, az IRAM **tanári háttéranyag és az előadáshoz kapcsolódó óravázlatok** biztosításával szeretne a tanároknak segítséget nyújtani abban, hogy tantárgyi és pedagógiai célkitűzéseiknek leginkább megfelelő módon tudjanak közös színházlátogatásokat szervezni osztályaiknak, iskolai csoportjaiknak. Azt reméljük, hogy az óravázlatok feladatötleteiből nem csak a magyartanárok, hanem az osztályfőnökök és más tárgyakat tanító kollégák is meríthetnek, ha színházba szeretnének menni egy-egy diákcsoporttal.

Bízunk benne, hogy hasznosnak találják majd a kezdeményezést, a visszajelzéseket pedig örömmel várjuk!

Hudáky Rita

tanár

TARTALOM

ALFRED JARRY ÉS ÜBÜ	● 5. oldal
JARRY ÉS A SZÍNHÁZ	● 7. oldal
KOROSZTÁLY? TANANYAG?	● 8. oldal
ÖTLETEK OSZTÁLYFŐNÖKI VAGY DRÁMAÓRÁRA	● 9. oldal
FELADATOK, SZÖVEGEK MAGYARÓRÁRA	● 16. oldal
AZ ELŐADÁS SZÍNLAPJA	● 27. oldal
AJÁNLOTT IRODALOM	● 28. oldal

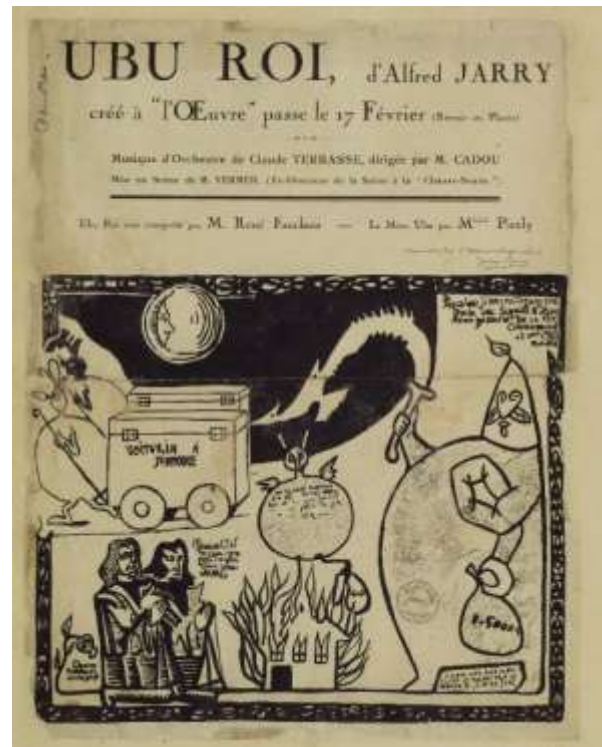
ALFRED JARRY ÉS ÜBÜ

Alfred Jarry (1873-1907), a rövid életű különc és csodabogár a párizsi Belle Époque, azaz a századforduló egyik jellegzetes és emlékezetes figurája, aki jelentős hatást gyakorolt számos későbbi avantgárd és abszurd szerzőre, és akit sokan a dadaizmus, a szürrealizmus és a pop art mozgalom előfutárának tartanak.

Jarry nagyon jó iskolába járt és kitűnő tanuló volt: gyerekkorától kezdve virtuóz módon verselt, jártasságot szerzett a klasszikus és a természettudományokban egyaránt. A sors fintora, hogy számos kiváló középiskolai tanára közül éppen a kevésbé népszerű, ugyanis ellenszenvesen nagyképű és fontoskodó fizikatanár, Hébert úr tett szert maradandó hírnévre. A tanár úrnak sikerült

ugyanis elérnie, hogy a diákok gúnyolódásának céltáblájaként ihlető forrásává váljon Übü papa figurájának, egy közösen írt groteszk diákdrama főszereplőjének. A csíny már Jarry bekapcsolódása előtt formálódott, ám főkolomposává mégis ő válhatott, hiszen az iskolai évek elmúltával a többiek szívesen átengedték neki a színdarab további sorsának intézését. Az egykori, halk szavú, udvarias mintadiák pedig, aki elbűvölő egyénisége és tréfái miatt nagy népszerűségnek örvendett a diáktársai körében is, valósággal foglya maradt a közösen megteremtett, majd általa tovább alakítottatott-fejlesztett figurának.

Jarry 1896-ra elérte, hogy darabja – természetesen már átdolgozott formában – színpadra kerüljön, de az mindössze a premiért érte meg még az igen modern szemléletű, eredetileg szimbolista művek bemutatására alakult színházban is. A főpróba és a bemutató nagy botrányt, illetve sajtóvitát váltott ki, aminek jelentőségét Victor Hugo *Hernani*-drámájának 1830-as bemutatójával szokták összehasonlítani. A romantikus korszakváltást jelentő *Hernani*hoz hasonlóan ezúttal is két pártra szakadt a szakértő közönség. Egy „finom tollú parnasszista költő és avatott színikritikus, így vette védelmébe [a művet]: »...megszületett egy típus, amelyet egy még szinte gyermekkorban lévő ember rendkívüli és goromba képzelete teremtett. Übü papa létezik [...], s immár örökre, feledhetetlenül létezik. Többé nem szabadultok meg tőle, kísérteni fog benneteket.« Hasonlóképpen nyilatkozott [...] a *Figaro* kritikusa [...]: »Ebből a különlegesen lenyűgöző hatalmas Übü-alakból a rombolás szele fúj, annak a mai ifjúságnak az ihlete, mely ledönti a hagyományos tekintélyt és az

évszázados előítéletet. És a típus meg fog maradni. « Ezt a maradandóságot a jobboldali sajtó kétségbe vonta, [...] a konzervatív *Patrie* bírálója pedig ezt írta: »Remélem, többé nem hallunk Alfred Jarry úr paprikajancsi bohózatáról...« Tévedett.”¹

A fiktív alak és megteremtője különös kapcsolatba került egymással: a párizsi újságíróként dolgozó fiatal Jarry valósággal azonosult Übüvel: gyakran Übüként beszélt és viselkedett, sőt a barátai Übünek is szólították. Firmin Gémier, az 1896-os bemutató Übü királya Jarry orrhangját, minden hangzót erősen megnyomó beszédstílusát karikírozva alakította a címszerepet, így ettől kezdve Jarry maga is ráduplázott, és szívesen provokálta környezetét a királyi többes használatával. Pedig az apró termetű író életkörülményei közel sem voltak főúriak. A szülői örökség hamar elfogyott, Jarry önpusztító életmódjába nem fért bele egy polgári egzisztencia megteremtése és fenntartása. Übü papa alakja azonban további Übü-változatok megírására ösztönözte a szerzőt, annak ellenére, hogy az ő életében már nem sikerült többet színpadra állítani egyetlen Übü-darabot sem. Jarry korai halála után a groteszk hatalmassággá, különös király-paródiává növekedett Übü a drámairodalom ikonikus színpadi alakjainak egyikévé vált, a francia nyelv pedig egy új szóval gazdagodott: az *ubuesque*, azaz *übüi* jelző bekerült a szótárba, és Jarry halála után bő száz évvel is mindenki pontosan tudja, hogy milyen emberekre, hatalmasságokra, gátlástalan akarnokokra vonatkozik...

---

¹ Bajomi Lázár Endre: Utószó. In.: Alfred Jarry: Két Übü-dráma. Európa Könyvkiadó, Budapest 1978. p. 131-132.

JARRY ÉS A SZÍNHÁZ

“Az érthető dolgokról szóló beszélgetések elnyomják az értelmet és meghamisítják az emlékezetet, az abszurd viszont fejleszti az értelmet és megdolgoztatja az emlékezetet.”

Alfred Jarry

A nyilvánosság előtt mindössze egy főpróbát és a bemutatót megérő előadás színháztörténeti jelentősége ma már vitathatatlan. Az *Übü király*ban sokan az abszurd és az avantgárd színház közvetlen előzményét látják, különösen Jarry színházról vallott határozott elképzelései fényében.

Peter Simhandl színháztörténete így ír: „Elméleti fejtegetéseiben Jarry a maga korában még korlátlanul uralkodó illúziószínpadot támadja, elmarasztalva annak »bárgyú szemfényvesztését«, míg saját színházát a valósághoz, annak elveihez és rendjéhez képest öntörvényű univerzumként határozza meg. Ez a színházi koncepció feljogosítja rá, hogy minden indoklás nélkül változtassa a helyet és az időt, és a legkülönfélébb jelenségeket kombinálja egymással. Az *Übü király* egyik szerzői utasítása így hangzik: »A függöny mögött feltáruuló színpadkép seholsincsországot ábrázolja, az ágyak végénél magasodó fákkal, a mélykék égben fehérülő hóval.« [...] Más helyütt azt kérte, hogy a helyszíneket egyszerűen feliratos táblákkal jelöljék, mivel azok, nézete szerint, »sokkal szuggesztívebbek« minden naturalista díszletnél. Absztrakcióra törekedett a »heraldikus díszlet« elképzelésével is; ez a díszlet mindössze színes kendőkből állna, amelyek előtt a színész úgy mozogna, »mint a címermezőben«. A színház többi összetevőjétől is fantáziát követelt illúzió helyett. Az *Übü király* ősbemutatóján például a lengyel hadsereg felvonulását egyetlen színész szemléltette. Jarry a szereplőkben mintegy meg kívánta sejtetni az archetípust, a figura »örök karakterét«, és ezt a hatást elsősorban a túlméretezett maszkoktól várta. Übü király alakítója is egész arcát elfedő maszkot viselt, a hasát kitömték, és a típus egocentrizmusának jelképeként egy spirál volt a jelmezére festve. Az egyéniségtől való megfosztást segítette elő az eltorzított beszédhang és az a sajátos mozgásforma is, amelynek mintáját Jarry a bábszínháztól kölcsönözte.”²

Jarry tehát nem csupán szerzőként, hanem színházesztétikai és elméleti megfontolások felől is közelített kora színházához. Egyes kutatók szerint könnyen lehet, hogy a bemutató körüli botrány egyáltalán nem volt ellenére, talán még tevékeny része is volt a történekek figyelemfelkeltő alakulásában.³

---

² Peter Simhandl: Színháztörténet. Helikon Kiadó 1998. p. 441-442.

³ Ld. Mekeel, Lance: From Irreverent to Revered: How Alfred Jarry's Ubu Roi and the "U-effect" Changed Theatre History. A Dissertation, August 2013

(https://etd.ohiolink.edu/!etd.send_file?accession=bgsu1371827527&disposition=inline utolsó letöltés 2014. 11.24.)

KOROSZTÁLY? TANANYAG?

„Önök Übü papában olyan célzást láthatnak, amilyent akarnak, vagy csak egyszerű bábfigurát, akit egy tanáráról mintázott tanítványa, s aki a világ minden groteszkségét képviselte a diák szemében.”

Alfred Jarry

Alfred Jarry *Übü királyát* gyakran pusztán diáktréfaként emlegetik, noha tudjuk, hogy nem az eredeti iskolai darab futott be fényes karriert az európai színpadokon. Ám a mű különösségéhez, történetéhez és többnyire értelmezéséhez is hozzátartozik a szentelenedő fiatalos ihlet, a diákos tiszteletlenség és a tekintélyrombolás. Az Örkény Színház előadása erőteljesen épít a diákos közegre és hangvételre, így számít arra, hogy értő befogadókra találhat a fiatal korosztályhoz tartozó közönség részéről is. A Színház- és Filmművészeti Egyetem végzős színészosztályának szerepeltetése **egy diákközösség jelenlétére** hívja fel a figyelmet, a sok fiatal színész számtalan egymást váltó szerepet játszhat el a pergő jelenetekben – éppúgy, mint a diákok egy jól szervezett iskolai előadás során, amelyben minden játszót meg kell mutatni egy-egy neki való jelenés erejéig.

A 10-12. évfolyamos tanulók a **saját diáklétük, a felnőtt világgal kapcsolatos kritikájuk**, szembenállásuk érzékelésén-felismerésén túl valószínűleg fogékonyak lehetnek a darab **társadalomkritikai állításaira** is. Ez a korosztály hajlik arra, hogy radikális és szenvedélyes módon kérje számon **az erkölcsi elveket vagy azok nyilvánvaló hiányát** a világon, a politikán, hatalomgyakorláson, ezért nekik korukból adódóan is időszerű a találkozás a színpadon zajló übüi ámokfutással.

Tanári szempontból az *Übü király* közös megnézése mellett szóló érvek között szerepelhetnek tehát a fenti megfontolások, a szorosan vett tananyaggal pedig további kapcsolódási pontok is találhatóak, például:

- a **paródia** mint művészeti jelenség, az *Übü király* mint Shakespeare átirat (irodalom)
- a **modern színház kialakulása** (irodalom, dráma)
- az **abszurd művészet** (irodalom, művészettörténet)
- az **avantgárd** (irodalom, művészettörténet)
- a **diktátor** alakja a történelemben és a művészetben (irodalom, történelem)
- a **karneváli művészet** (irodalom)
- a **nyelvi tabu** és a nyilvános beszéd (ld. Jarry darabjának botrányt keltőként elhíresült első szavát; magyar nyelv, kommunikáció)
- **elitkultúra vs. tömegkultúra** (ld. stilizáló művészi kifejezés vs. cirkusz és varieté; irodalom, osztályfőnöki óra)

ÖTLETEK OSZTÁLYFŐNÖKI VAGY DRÁMAÓRÁRA

- A színházlátogatás előtti óra
- Képregény

A színházlátogatásra készülve érdemes egy kreatív-játékos felkészülő órát tartani, amelyhez a kiindulópontot **Jarry saját Übü-rajzai** adják. A tanár a teremben kiteszi a két nagy méretben kinyomtatott rajzot, hogy a diákok inspirációt meríthessenek belőlük. Azért nem kell több példányban sokszorosítani és kiosztani az ábrákat, mert a feladat megoldása során nem a figurák részletekben is hű lemásolása lesz a cél, hanem az, hogy további formaötletek szülessenek.

A tanár két dobozt készít elő: az egyik a drámához írt szerzői utasítások egy részét, a másik pedig szereplői megszólalásokat tartalmaz. A diákok csoportokban dolgoznak.

- **Feladat:**

Alfred Jarry *Übü király vagy a lengyelek* című darabjának előadását fogjátok megnézni az Örkény Színházban. A szerző egy fametszetet és egy rajzot készített az általa elképzelt főszereplőről. Nézzétek meg alaposan a képeket!

Húzzatok egy szerzői utasítást és egy szereplői megszólalást a dobozokból, majd ezek felhasználásával tervezetek, rajzoljatok egy legalább három képből álló **mini képregényt!** Ha további inspirációra vágytok, húzhattok további szerzői utasításokat és/vagy szereplői megszólalásokat is. A kapott információt és/vagy szöveget be kell építeni a képregényetekbe.

Több cédula → több inspiráció
de → több humor!(?) 😊
több kötöttség is

Munka közben bárki kimehet a falhoz, hogy közelebbről szemügyre vegye Jarry rajzait. Óra végén rendezetek kiállítást a művekből!

Alfred Jarry rajza és fametszete az *Übü király* címszereplőjéről

Autre Portrait de Monsieur Ubu.

← Übü úr másik portréja

Übü úr igazi portréja →

Véritable Portrait de Monsieur Ubu.

Alfred Jarry néhány szerzői utasítása az *Übü királyból*

A szín Übü papa házának egy szobáját ábrázolja. Pompásan terített asztalnál Übü papa, Übü mama	Többen megkóstolják, mérgezetten fordulnak le a székről
A királyt ütik, vágják, egy töstér felrobban	Az ajtót beszakítják, Übü és a vesettek berontanak
Forog, mint a pereszlen, és halomra vagdalja őket	Hatalmas kardcsapással felhasítja Übü pókhasát
A régi lengyel királyok sírboltja a varsói székesegyházban	A palota-udvar, tele néppel. Übü papa, fején koronával, Übü mama (szintén koronával), étékfogók sültékkel
Öldöklő csata, a házat összedöntik, csak az öreg Szaniszló menekül a mezőn át. Übü marad, s beszedi az adót	Übü mama hanyatt-homlok menekül, s a rablott aranyat kiviszi a titkos ajtón
A medve Paizsra veti magát. Pillér késsel támadja, Übü egy sziklára kapaszkodik fel	A töstérek ordítanak, a medve bömböl fájdalomában, Übü tovább mormolja a Miatyánkot
Egy hajó egészen közélről a Balti tengeren; fedélzetén Übü papa és egész bandája	Hirtelen vad szélroham, a hajó oldalra dől, a tenger háborog
Parasztudvar Varsó környékén. Parasztkon gyűlése	A kaput beszakítják, s Übü papa egy sereg Prédaleső élén beront
Behoznak egy irdatlan gebét	A tömeg kőzáport zúdít Übü mama felé
Átugorja a sáncot, a cár beleesik	Nagy robbanás visszhangja, a medve összerogy
Éjszaka, Übü papa alszik. Belép Übü mama, nem veszi észre, tökéletes a sötétség	Ráront és széttépi
Übü mama menekül, minden lengyel a nyomában. Puskalövések, kövek záporoznak	Feléje dobja a medvét

Szövegrészek az *Übü királyból*

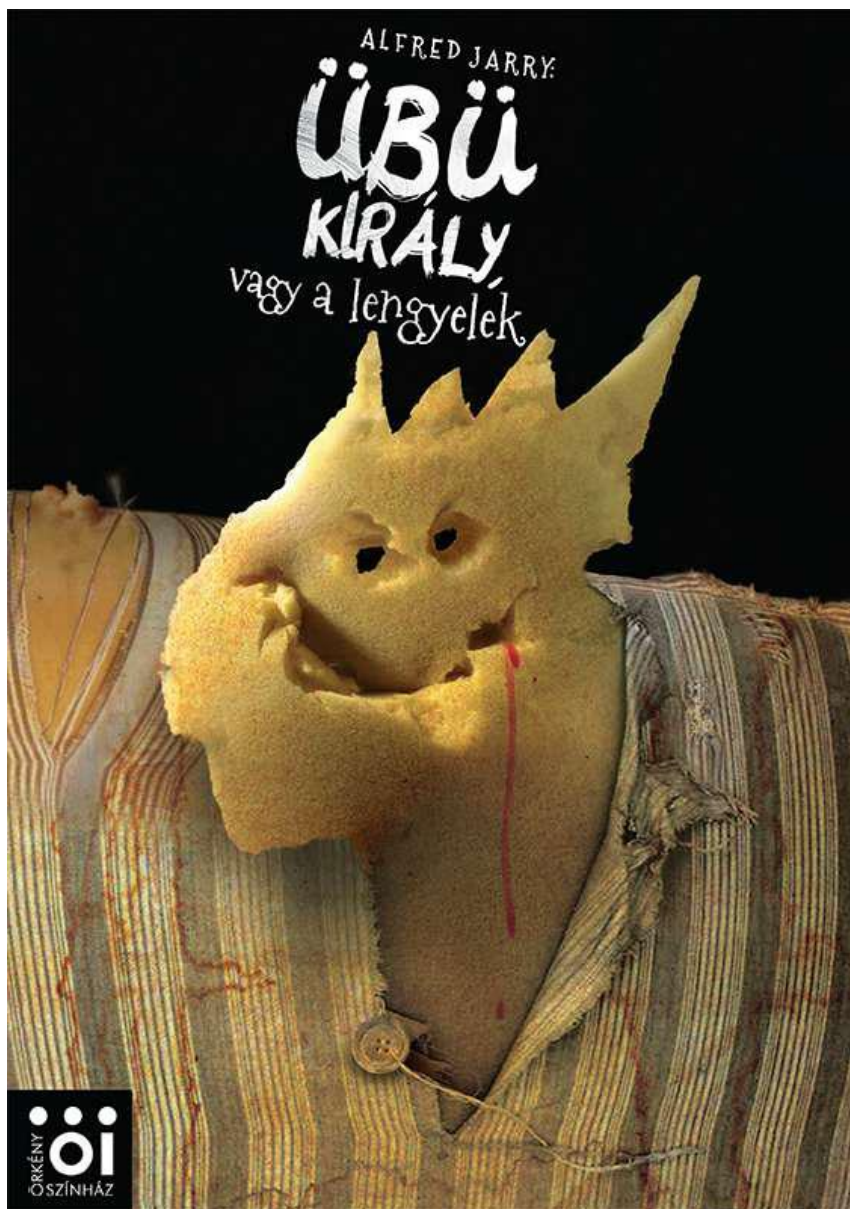

Szahar!	Miért is nem öllek meg, Übü mama?
Ki akadályoz, hogy pereputtyostól lekaszabold, és a trónjára ülj?	Pfúj, szahar! Egy hét múlva Lengyelország királynéja vagyok.
Könyörgök, esedezek, felség! Félreértés, merő félreértés!	Tehát megesküsztek, hogy száz százaléig megölte a királyt?
Nagyon beteg vagyok, elhited fiacskám. Életemből két óra sincs hátra.	Ismétlem, meg akarok gazdagodni, egy bűdös vasat nem adok!
Übü papa, ha az alattvalók nem kapnak semmit, akkor nem fogják tudni befizetni az adót!	De királynak lenni még szebb! Nem mondom, ebben igazad volt, Übü mama!
Van szerencsém közölni önökkel uraim, hogy az ország gazdagítása céljából kiirtok minden nemest, javaikat elveszem!	Eszem ágában sincs abbahagyni a gazdagodást, kivégeztek minden nemest, és beleülök megüresedett javaikba!
Csak hogy én rendszerváltoztatást csináltam, s betétem az újságba, hogy minden adót kétszer kell megfizetni,	Jaj, állítsák meg a lovamat, mindjárt leesem és szörnyethalok!
Itt a sok arany, a királyok csontjai közt. De hah, mi ez a zaj? E vén kriptában volnának elevenek is?	Mindjárt kihirdetem a győzelmet, ha nem érkeznek meg időben!
Übü felség, nem látja kegyelmed, ott a síkon az oroszokat?	Az én feladatom jelen pillanatban a Miatyánk.
Mért nem van király? Én a te helyedben ezt a hátuljt bársonyos trónra illeszteném!	Nem engemet, valaki mást kéne meggyilkolni, Übü papa!
Csak annyit tudok, hogy minden vitathatatlan vitézségem ellenére, mindenki engem püfölt.	Honnan az arany? Megloptál, nyomorult, kotorásztál a sírboltomban?

- **Tárgyak, kacatok? – Kellékek!**

- **Feladat:**

Az előző feladatban megalkotott pici történetekből vagy történetfoszlányokból felsejlett számotokra egy lehetséges előadás világa. Képzeljétek el, hogy a színjátszó kör be szeretné mutatni a darabot, és teljesen szabad kezet kaptok **az iskolában és környékén található tárgyak kellékként, díszletként történő felhasználására**. Mivel a tárgyak – képzeletben – akár át is alakíthatók, roncsolhatók, csupán az szab határt a díszlet-, jelmez- és kelléktervező fantáziának, hogy milyen alapanyagok állnak rendelkezésre. Írjatok össze minél több kelléket egy lehetséges Übü-előadáshoz!

• A színházlátogatás utáni óra

• ÜBÜ-STOP!-játék

A tanár két nagy csoportot hoz létre az osztályból. Mindkét csoport ugyanazon a feladaton dolgozik:

• Feladat:

Válasszatok egy jegyzőt és két indító játékosot. Az indító játékosok elkezdnek egy tetszőleges, **beszéddel és kifejező mozdulatokkal kísért cselekvéssort** játszani az *Übű királyból*. A többiek figyelik őket.

Ha az egyik csoporttag azt kiáltja, hogy ÜBÜ-STOP!, akkor a játszó a testhelyzetüket megtartva **megdermednek**. A jelenetet megállító csoporttag **az egyik játszót leváltva vagy mindkettejüket megtartva belép a játékba**, mégpedig úgy, hogy **egy teljesen más Übű-jelenetként éledjen újjá** a megdermedt állókép. A belépő játékos a megállított testhelyzetet felhasználva a megszólalásával vagy mozdulataival teszi egyértelművé, hogy milyen új helyzetben folytatódik a játék. A látott darab bármelyik mozzanata felidézhető, továbbgondolható.

A csoportoknak **tíz percük** van arra, hogy minél több ÜBÜ-STOP!-kiáltás segítségével **minél több újabb jelenetet** alkossanak. A mindenkori beálló játékos dönti el, hogy a megdermedt csapatból mennyi embert hagy játékban.

A jegyző nem vesz részt a jelenetek kitalálásában és eljátszásában. Az ő feladata, hogy minden új helyzetről felírja: az előadás, **az Übű-történet mely részletét** idézték fel a játszó.

A tíz perc elteltével mindkét csapat jegyzője felsorolja a csapata által megalkotott jeleneteket. Kívánságra vagy „hitelesítés” céljából a játszókkal meg lehet ismételtetni a jelenetlánc részleteit vagy egészét.

Az a csapat nyer, amelyik több helyzetet tudott felidézni a rendelkezésre álló tíz perc alatt.

Tanári információk, ötletek a feladatokhoz

- Az első ráhangoló feladat célja, hogy Jarry rajzai, valamint a szerzői utasítások és a dialógusrészletek segítségével bevezesse a diákokat az előadás alapját képező szöveg meghökkentően abszurd világába. Az egyes helyzetek töredékes információk alapján történő elképzelése és rajzos-feliratos kidolgozása olyan előzetes kreatív tevékenység, amelynek során a diákok megtapasztalják saját munkáik, ötleteik különbözőségét, és ezáltal is nyitottabbá válnak a színházi alkotófolyamatban rejlő lehetőségek befogadására. A feladat épít az előadás élvezetéhez is fontos humorérzékre, előzetes elképzelések, elvárások megfogalmazására ösztönöz, és kíváncsivá tesz. Élménynövelő tényező, hogy az előadás során egyes helyzetek, mondatok már ismerősek lesznek, ezért utólag érdemes is rákérdezni, kinek mi és hogyan okozott meglepetést.

A szívesen rajzolóképregénykészítés nélkül is kedvet kaphatnak ahhoz, hogy néhány további szereplőről pusztán a nevük, esetleg rangjuk, funkciójuk alapján Jarry Übü-rajzához illő, méltó ábrát készítsenek.

Hogy nézhet ki például Übü mama? Poszomány kapitány? Vencel király? A töstérek? Übü lova? Egy orosz medve?

- A kellékek képzeletbeli összegyűjtése megteremt egy szabad és kreatív látásmódot az iskolai környezetben fellelhető tárgyakkal kapcsolatban, valamint ráirányítja a figyelmet az előadás részben iskolai emlékeket, részben egy lomtár ötletes felhasználását idéző kelléktárára.

- A drámapedagógiából ismert STOP!-játék versenyhelyzetre épített változatával fel lehet idézni, sőt tovább is lehet gondolni az előadásban látott helyzeteket. A darab jelenetek laza láncolataként épül fel, a rendezés pedig sok mozgásra, nagy és jellegzetes gesztusokra épít. Az eredeti jelenetlánc egy egyszerű, az időben lineárisan előrehaladó cselekvéssor, míg a diákok által létrehozott sorozatban a mozdulatok hullámzanak át egymásba. A feladat megbeszélése, értékelése közben sort lehet keríteni a történet tisztázására, a gyerekekben felmerülő kérdések megvitatására is.

A játék **versenyhelyzet nélkül is játszható**, például úgy, hogy előre megbeszéljük: mindkét csapat hat jelenetből álló láncot hoz létre a STOP!-módszerrel. Ha kész vannak, előadják egymásnak a kész sorozatot. A néző csapatok jegyzeteket készítenek, majd a jegyzetek alapján egy-egy **elbeszélő szöveget** (történetet) írnak egymás produkciói alapján. A jelenetsor elbeszéléssé alakításakor a csapatok megpróbálják „logikus magyarázatokkal” összekapcsolni azokat a jeleneteket, amelyek eredetileg pusztán a hasonló mozdulatok miatt sorolódtak egymás után. A szövegek felolvasásával zárul a játék.

FELADATOK, SZÖVEGEK MAGYARÓRÁRA

- **A színházlátogatás előtti óra**

- **A tekintélyről**

- **Feladat:**

Járjátok körül a következő kérdések mentén a tekintély fogalmát!

1. Írjátok lexikon szócikkbe illő rövid meghatározást a 'tekintély' szóra!
2. Gyűjtsetek össze olyan életterületeket, amelyekben érvényesül a tekintélytisztelet!
3. Gyűjtsetek a különböző tekintélyek fenntartása mellett szóló érveket!
4. Gyűjtsetek össze olyan okokat, amelyek a tekintélyek lerombolásának szándékához vezethetnek!
5. Gyűjtsetek példákat arra, amikor szükségesnek és helyesnek tartjátok a tekintélyrombolást!

- **A felütés**

Az *Übü király* nyitánya:

Szaha!

Ejnye! Szép dolog
megint. Milyen nagy
zsivány vagy te.

Litográfia Joan Miró 1944-es, az *Übü király* alapján készült *Barcelona*-sorozatából

- **Feladat:**

Hogyan értékelitek ezt a kezdést? Milyen alaphelyzetet és folytatást tudtok elképzelni az első szavak alapján?

Vajon kik beszélnek itt? Milyen viszonyban vannak egymással? Folytassátok a párbeszédet többféleképpen!

Képzeljétek el az előző kérdésekre adott választoktól eltérő szereplőpárokat (olyanokat, akik szájába tulajdonképpen nem illenek ezek a mondatok)! Találjátok ki rövid folytatást, és játsszátok el a többieknek úgy, hogy rájöjjenek, milyen figurák beszélnek!

• Kisfiúk témáira / Übü-trailer

Weöres Sándor verssorozata elfordul az ártatlan gyermeki szemlélet romantikus toposzától, és helyette egy **torzított-imitált pseudo-gyermeki beszédmódot** dolgoz ki, amely ráhangol az **infantilisan önző és kegyetlen übüi világ abszurd és groteszk humorára**.

WEÖRES SÁNDOR: Kisfiúk témáira

1

Ha majd hatéves leszek
Ibit elveszem feleségül
mercédes kocsit vezetek
Ibi nem ülhet bele
otthun a hele.

2

KARESZ HÜJE
GYÖNGYI HÜJE
csak én vagyok okos
énnekem a segembe is felyem van.

3

Jobbra át
balra át
én masírozok legelől
temetjük a nagymamát.

4

Apukám házat épít.
Először a kéményt, borzasztó nagy füsttel.
Aztán a ház tetejét.
Azután aztán az ablakokat,
nem látunk át rajtuk, olyan feketék,
csak a falakon látok keresztül,
mivel még nincsenek.
De meg kell építeni a falakat is,
meg a szobákat külön-külön.
Mikor a ház leér a földig,
apukám azt mondja: Ujjé!

5

Tibor megfogja Zsuzsát.
Először jól megveri.
Aztán megfojtja.
Végül földarabolja.
Sziveit, májait mind kirakja
egyik kerítéstől másikig.
Zsuzsa gondolkodik: Én nem mondalak be,
de ha nem tudsz visszacsinalni,
mehetsz ám a javítóba.

6

A házra süt a nap,
fölötte éccaka van az égen,
jóreggelt és jóestét.

7

Pityu és Pöszi
az óvodakertben mindenfélét sinálnak
ni mijen dicnók
a többi óvodások körülöttük álnak
nézi a Paidagógosz néni
pfuj meekkora dizsnók
úrlapot és hegyes tollat ragad
dültől hullámozva ír:
Tüzdelt Zülők!
Máskor scináljanak jobb jerekeket.
És felelnek a zülők:
Kedves Paidagágász Néni!
Hun házasodunk hun meg elválunk
különb féle jerekekkel kísérletezünk.

Az **előadás trailere** internetről levetíthető: <https://www.youtube.com/watch?v=iZmMK89L0d8>

• Feladat:

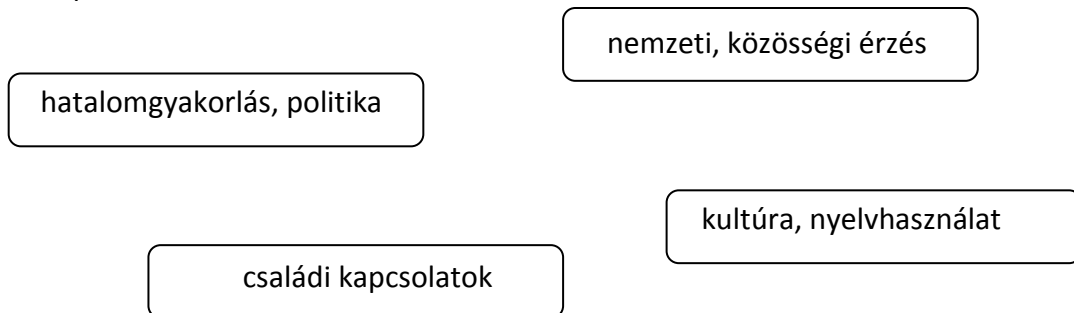
Figyeljétek meg, milyen motívumok miatt tűnik egy **egyszerre ijesztő és nevetséges, gyerekes és felnőtt rémálom** felvillantásának a rövid klipp! Keressetek **hasonló kettősségeket** abban, ahogy a **Weöres Sándor-versek** hatnak rátok!

- **A színházlátogatás utáni óra**

- **Tekintélyek és karneváliság / Iskola és cirkusz**

- **Feladat:**

Gyűjtsétek össze a közösen megnézett Übü-előadás **tekintélyromboló, provokatív** mozzanatait! Hogyan, miért mutatkoznak egyes, általában elfogadottnak tekintett értékek értéktelennek? Milyen hagyományos normákkal, konvenciókkal szegül szembe a darab? Hozzatok példákat különböző területekről!

Az *Übü király* keletkezéstörténete egy **tanárcsúfoló** (tehát tekintélyromboló) **játékig** nyúlik vissza, a végső szövegváltozatból azonban ez már nem olvasható ki.

Az előadás **mégis felidézi az iskola világát** a mai néző számára. Hogyan?

Az iskolán kívül **milyen másik tér** vagy világ érzékelhető a cselekmény megjelenítésének kereteként? (Gondoljatok például a konferanszié szerepeltetésére!)

Összekapcsolja-e valami egymással a két, keretként sejtetett közeget?

Mérlegeljétek mindezzel összefüggésben azt a tényt, hogy a két főszereplő neve **Übü papa** illetve **Übü mama**, és megszólításuk soha, semmilyen körülmények között nem változik! **Kinek a nézőpontját** képviselik ezek a megszólítások?

Mit árulnak el az Übük egymással kapcsolatos, visszatérő megnyilatkozásai?

- **Diktátorok**

Minél tragikusabb következmények járnak a hatalomra jutó önkény nyomában, annál erősebb az igény a hatalomban megmutatkozó gátlástalanság, kisszerűség, eszelősség művészi ábrázolására.

- **Feladat:**

Nézzétek meg az 1940-es **A diktátor** című film földgömb-jelenetében Chaplin diktátor-ábrázolását, és hasonlítsátok össze a látott Übü-alakkal!

Az előadás Übü házaspárját egymásra halmozott tornamatracokon ülve látjuk először, majd ugyanígy búcsúzunk tőlük –, ám ekkor már tudjuk, látjuk, hogy **a matrachalom valójában egy hajó**, a fölötte kifeszített **sátorponyva pedig vitorlává alakul át**. A történet **körbeért**: a darab elejéről ismerős párbeszédet ezúttal a „forog a gép” refrén (ld. 26. oldal, *Az agyatlanítás nótája*) harsogja túl –, Übüék pedig hajón suhannak tova újabb céljaik felé: **a földgolyó a játszóterük...**

Vitatkozó: Történelmi ismereteitek alapján mit gondoltok: tekinthető-e az 1896-os *Übü király* a néhány évtized múlva kialakuló diktatúrák megsejtésének? Vagy inkább a hatalom működésének általános tapasztalata fogalmazódik meg benne? Érveljetek!

• Néhány száz év távlatára

Az Übü-értelmezők visszatérő hivatkozási pontja a **16. századi François Rabelais** is, akinek ötkötetes satirikus műve részint humorával bilincseli le az olvasót, részint enciklopédikus ismeretek tárházaként nyugtázza le. A részlet alapján vajon miben rokonítható a 19. század végi szöveg és a 21. század eleji előadás a lassan fél évezredessé váló művel?

François Rabelais: Pantagruel, I. kötet, részlet

– Mielőtt továbbindulnánk – folytatta Pantagruel – véghezvitt hőstetteink emlékeztére diadaloszlopot kívánok felállítani.

Így tehát valamennyien összeálltak és szép kényelmesen, rövid dalokat dudorászva munka közben, hatalmas karót vertek földbe és sorra felaggattak rá: egy nehéz nyeret, egy lópáncélt, egy zablát, egy kengyelvasat, egy mellvértet, egy sisakot, egy csatabárdot, egy páncélgallért, egy kardpengét, egy vaskesztyűt, egy pár lábvértet és páncélszizmát, egyszóval mindazt, ami a diadaloszlop avagy diadalemlék kellékeihez tartozik. Mikor elkészültek, örök emlékezet céljából Pantagruel a következő poémát jegyezte fel rá:

*E helyen négy férfiú felhevülvén
a hősiesség példaképét adta,
és inkább csellel, semmint vérttel üngén
– mint a Scipiók⁴ példája mutatja –
a hatszázhatvan ellent helybehagyta,
(felpörköldetek, fú a nyári hőben!)
paraszt, futár, ló: pusztult mind a fattya, –
okulj, hogy többet ésszel, mint erővel.*

*Babér nekünk
és glória,
az énekünk
Victoria!
Jöhet a hús
s a sok pia!*

*Akik önerejükben hisznek:
azokba a kard éle vág,
amíg a jámbornak az Isten
felgyújtja fényes csillagát.*

Mialatt Pantagruel fenti verszetet fabrikálta, Panurg második diadaloszlopot készített. Erre az őz szarvát erősítette, annak irháját és mellső lábait. Lejebb három kanalas nyusziláb, nyúlgerinc, kis hordócska borecet, nyárs, sótartó s egy ivókupa nyert elhelyezést. Pantagruel zengeményét utánozva, Panurg a következő sorokat írta a facölöpre:

*E helyen a négy úrfi, seggre ülve
a telt flaskákat két marokra kapta,*

*s a bort halmódra itták, felhevülve
Bacchus papáért, ki mindnyájunk atyja.
Egy tapsifüles arra járt szaladva,
ám ők megették ecettel és borszal,
és kölykét is (mert arra jött a fattya)
így példálódzva: ne cicázz a sorssal.*

*Babér reá
és glória,
az énekünk:
Victoria!
Ez volt a nyúl
s vadóc fia!
Akik önerejükben hisznek:
azokba a kard éle vág,
amíg a jámbornak az Isten
felgyújtja fényes csillagát.*

Amire így szólt Pantagruel:

– Most azonban induljunk útnak, nosza rajta, gyermekeim! Már elég időt fecséreltünk lakmározással; aki nagyon szereti bendőjét, alul marad haditettekben. Nincs szépségesebb lobogás a zászlók lobogásánál, jobb illat a puszkaporénál és szebb csattogás a kardok csattogásánál.

Episztémon erre mosolyogva szólt:

– Nincs szebb lobogás a konyhai tűzhely lobogásánál, jobb illat a pástétoménál és szebb csattogás az evőeszközöknél!

PANURG: Ami engem illet, a szenvedélyek lobogása mellett török lándzsát; a legszebb illatnak az asszonyok illatát esmérem és rajtok való munkálkodásomban herezacskóm csattogását tartom a világ legszebb csattogásának.

Egyet ugrott a levegőbe és néma szellentést engedett útjára, majd emelt hangon felkiáltott:

– Éljen a mi urunk, Pantagruel!

Pantagruel utánozni akarta őt. De a durrantás, mely kivisszhangzott belőle, kilenc mérföld körzetben reszkettette meg a vidéket. A testéből előkerült megromlott levegőből ötvenháromezer töpörödött és rusnya manóka ugrott elő; ötvenháromezer és eggyel sem kevesebb! A nyomát követő, csendesebb utófigből ugyanennyi nőténytorpe bújt elő, ráncoskéjú parányi némberek, amelyikeket hol erre, hol arra láthatni a világban. Nem nőnek, csak lefelé, a föld irányában, akár az ökör farka, vagy kerületükben gyarapodnak, mint a limogesi karalábé.

⁴ Scipio Africanus és Scipio Aemilius római hadvezérek inkább ügyes stratégiával és az ellenség kifárasztásával győztek, semmint nyílt csatákban.

• Szabadság

Az előadás egyik pillanata egy híres festményt idéz, máskor egy Petőfi-vers átalakított részletét szavalja a szereplő. Mi lehet **az idézések szerepe**, hogyan és mire használja fel az előadás az eredeti műveket? Milyen további utalásokra, idézetekre, különböző stílusokból, műfajokból származó megoldásokra emlékeztek még?

Véres a föld lábam alatt,
Lelőtték a pajtásomat,
Előre!
Én se leszek rosszabb nála
Berohanok a halálba,
Előre!
Föl a zászlóval magasra,
Egész világ hadd láthassa.
Előre!
Hadd lássák és hadd olvassák
Rajta szent szó van: szabadság.
/részlet az előadás szövegéből/

Eugène Delacroix: A szabadság vezeti a népét (1830)

Háttérelmézések néhány feladathoz

- **A tekintélyről:** Jarry művének egyik alapvető jellemzője a **tekintélyek elleni lázadás**, amit egyaránt lehet **felforgató és romboló, illetve felszabadító** gesztusként értékelni. A tekintélyek feladata a közösen elfogadott értékek képviselése. Ha a képviselő hiteltelen vagy az általa képviselt érték megkérdőjelezhető, akkor a tekintély álságosként, kiüresedtként lepleződik le. Az Übü király tekintélyromboló gesztusa által érintett területek: iskola, tanárok (ld. keletkezéstörténet), hierarchikus hatalmi viszonyok, politika (ld. a királyi hatalom megszerzése és gyakorlása, az alattvalók viselkedése), közösségi, nemzeti eszme (ld. nemzeti háború), nyelv, nyelvhasználat (ld. tabuszó, önkényes szókreációk), kulturális hagyomány (ld. Shakespeare-hez és a drámahagyományhoz való viszony, színpadi kifejezésmóddal kapcsolatos elképzelések), szülők, felnőttek iránti tisztelet (ld. Übü mint „papa” és „mama”), a házasság intézménye, stb. – A konkrét felsorolásra természetesen csak a színházlátogatás utáni órán kerülhet sor, a ráhangoláshoz elég, ha néhány példa segítségével és általánosságban sikerül beszélgetni a tekintélyre számot tartó területekről.

- **A felütés:** Az eltorzított szóról, káromkodásról („Szahar!”) nem tudjuk, hogy mire vonatkozik, teljesen kontextus nélkül hangzik el.

Az egykor elementárisan megbotránkoztató kezdés helyi értéke mára alaposan megváltozott. A szó trágár (az-e ma is?) – Hogyan hat az eltorzítása? Enyhít a trágárságon? Komikussá vagy inkább hamissá, finomkodóvá teszi? Vagy mindennek nincs is jelentősége, és elég annyi, hogy ez a szó ebben a formában nőtt hozzá a darab történetéhez, hagyományához (és így paradox módon épp hagyomány- tehát értékörzéssé vált az eredeti rombolás?) Vagy mégis van jelentősége, hiszen a hatás az hatás? ...

A (megszólítás nélkül idézett) válasz szelíd, szeretetteljes **anyai korholásnak tűnik**, nem viszonzozza verbális agresszióval a „csúnya beszédet”. A diákok várhatóan egy dacos, durcás, hisztiző, elégedetlen gyerek és az őt nevelgető szülő helyzeteként azonosítják az első szavakat. Az adekvát gyerek-szülő párbeszéd és az inadekvát dialógus-lehetőségek kipróbálása, eljátszása érzékenyebbé teszi a diákokat arra, hogy a darabban is rálássanak az übüi viselkedés inadekvát, infantilis voltára.

- **Iskola és cirkusz:** Az iskola, az iskolai színjátszás világát elsősorban a használt tornaszőnyegek és a sok fiatal, időnként a két oldalt elhelyezett székeken üldögélő, szereplésre várakozó színész idézi fel.

A színpad fölé kifeszített, szakadt, sátorszerű ponyva, alatta a huszárruhás, egyszemélyes zenekarral és a jeleneteket időről időre vásári stílusban felvezető konferanszié a **cirkusz világában** helyezi el a játékot.

A két lerobbant, csak maradákaiban létező közeg egyaránt kötődik valamiképp a **gyerekkorhoz**. A két főszereplő megszólítása (mama és papa) ugyancsak egy **gyerek nézőpontjából** tűnik érvényesnek. Übüéknek azonban **nincs gyerekük(!)**, így megszólításuk különösen groteszk. **Übü papa maga** az éretlen, önző, akaratos, Übü mama által rendre lehülyézett, túlkoros és **uralomra jutó szörnyeteg-gyerek**, akinek a más emberek iránti érzelmei kimerülnek **az egyetlen fölötte álló, őt irányító erő elleni tehetetlen, acsargó dühben** („miért is nem öllek meg?”)

- **Szabadság:** Az előadás stíluskavalkádja olyan sok műfajt idéz meg (talán épp az **abszolút művészi szabadságot** demonstrálva az übüi hatalommánia ellenében), hogy egy egyszerű felsorolás is igen impozáns. Autentikus (azaz rendezői) információk alapján a következő műfajok azonosíthatók a **paródia**, a **megidézés** szintjén: cirkusz, társalgási színmű, melodráma, királydráma, rémdráma, horror film, némafilm, opera, opera recitativo, rockopera, népszínmű, dokumentumfilm, háborús film, propaganda film, számítógépes játék, csatajelenetek persziflázsa, politikai-társadalmi dráma pamflet, katonai díszszemle pamflet.

• Alfred Jarry két verse Weöres Sándor fordításában

A király fürdője

Ezüst-szegélyesen címer-zöld parlagon,
Folyékony sárkány a Visztula bodor habja.
Im a lengyel király, hajdanán aragon,
Fürödni tér belé, fél-csupasz döher mafla.

A pair-ek, egy tucat: áll köztük ragyogón.
Háját a léptei, s a földet a nagy szufla
reszkettetik; minden léptére patagon
Lábuja papucsot homorít a homokba.

Pocakja fedi el, mint érem: a király
Így lépdel. Ülepe merő dicső dagály.
A vulgáris gatyá nem elegendő rája:

Ábrázolódik ott aranyos-gazdagon
Hátul egy rézbőrű, amint vágat csatába
Roppant lovon, elől meg az Eiffel-torony.

Az agyatlanítás nótája

Finombutor-gyártás, e' vót a mesterségem,
A Marsmező-úton, Mindszent-plébánián.
Divatos holmikát csinyá't a feleségem,
Hát sose vót bajunk inség mián.

Mikor a vasárnap fölyhőtlenül gyütt,
Fölő'töttük az ünneplő ruhát,
Az agyatlanítást megnéztük együtt
A Pórujlártak-útján odaátt.

Nézd, nézd, hogy forog a gép,
Nézd, nézd, hogy agyakba tép,
Remeg a pízés, a jó módu nép.
(Kar) : Hahó! szarvat-a-likba, éljen Übü apó!

Két ides csimotánk lekvár-maszatos képpe'
Gyütt és papírbabát vígan fityegtetett,
Fölcsűcsű'tek velünk a kocsi tetejére,
Pórujlártak-útja következett.

Má' seregestül á'tak a korlátban,
Ütleget mit ér, mind első sorba tér,
Én meg mindég egy kúhalomra á'tam
Hogy csukámra ne 'priccöljön a vér.

Nézd, nézd, hogy forog a gép,
Nézd, nézd, hogy agyakba tép,
Remeg a pízés, a jó módu nép.
(Kar) : Hahó! szarvat-a-likba, éljen Übü apó!

Feleségem meg én, fehérlünk agyvelőtül,
A kölykök falják is, minnyájan topogunk,
Szemléjjük Palotin-t, hogy üt és vág egy-végbül,
Sebet, ólom-szerszámot bámulunk.

Csak látom ám: a masina-sarokban
Miszlikre megy egy sárga bonc-pofa.
Öregem, mondok, rád-ismerek. ottan,
Megloptá', nem is sajná'lak soha...

Nézd, nézd, hogy forog a gép,
Nézd, nézd, hogy agyakba tép,
Remeg a pízés, a jó módu nép.
(Kar) : Hahó! szarvat-a-likba, éljen Übü apó!

Hát kabátujjamat rángatja feleségem:
Ostoba hurka te; most mutasd meg magad,
Markojj föl egy határ kakát, teremtsed képen,
Palotin éppen fé're-pillogat.

Hallottam ezt a nagyszerű tanácsot,
Két-kézre fogtam bátorságomat,
Az uzsorásho' vágтам a kalácsot,
Mégis Palotin orrára tapadt.

Nézd, nézd, hogy forog a gép,
Nézd, nézd, hogy agyakba tép,
Remeg a pízés, a jó módu nép.
(Kar) : Hahó! szarvat-a-likba, éljen Übü apó!

Átvettettem magam a gáton, má'hiába,
Láttam, hogy a dühös tömeg agyontipor,
Hát fejest ugrottam a gép sötét likába,
Honnan nincs visszatérés semmikor.

Ide vezet a vasárnapi séta,
Agyatlanítás, Pórujlárt-negyed,
A hipp-hopp, ripp-ropp, velő-verő tréfa,
Élve gyüvök és nyuvasztva megyek.

Nézd, nézd, hogy forog a gép,
Nézd, nézd, hogy agyakba tép,
Remeg a pízés, a jó módu nép.
(Kar) : Hahó! szarvat-a-likba, éljen Übü apó!

ALFRED JARRY
ÜBÜ KIRÁLY
VAGY A LENGYELEK
Fordította: Jékely Zoltán

ÜBÜ PAPA	CSUJA IMRE
ÜBÜ MAMA	KEREKES ÉVA
POSZOMÁNY KAPITÁNY ▪ A MEDVE	NAGY ZSOLT
VENCEL KIRÁLY ▪ ELEK CÁR	GYABRONKA JÓZSEF mv.
ROZAMUNDA KIRÁLYNÉ	FICZA ISTVÁN
BUGRISLÁV KIRÁLYFI	JÉGER ZSOMBOR eh.
PILLÉR TÖSTÉR	TAKÁCS NÓRA DIÁNA
PAIZS TÖSTÉR	PÁLYA POMPÓNIA eh.
ZSINÓR TÖSTÉR	DÓRA BÉLA eh.
KONFERANSZIÉ	MÁTHÉ ZSOLT

BOLESZLÁV KIRÁLYFI, JOLANTA KIRÁLYLÁNY, LÁSZKY TÁBORNOK, SZOBIESZKY JÁNOS, RENSZKY MIKLÓS, ZENDÜLŐK ÉS KATONÁK, A NÉP, NEMESEK, HIVATALNOKOK, ŐSÖK ÁRNYAI, TANÁCSOSOK, FINÁNCOK, PARASZTOK, AZ EGÉSZ OROSZ HADSEREG, AZ EGÉSZ LENGYEL HADSEREG, ÜBÜ MAMA TÖSTÉREI, EGY KAPITÁNY, A FINÁNC-LÓ, MATRÓZOK:

Böröndi Bence eh., Dékány Barnabás eh., Feczesin Kristóf eh., Kókai Tünde eh., Novkov Máté eh., Patkós Márton eh., Prohászka Fanni eh., Somhegyi György eh., Szabó Sebestyén László eh., Varga Lili eh.

Dramaturg: ARI-NAGY BARBARA	Díszlet: BAGOSSY LEVENTE
Dalszöveg: FEKETE ÁDÁM eh., MÁTHÉ ZSOLT	Jelmez: SZLÁVIK JULI
Súgó: KANIZSAY ZITA	Ügyelő: SÓS ESZTER
Asszisztens: HORVÁTH ÉVA, CSONKA MARGIT eh.	Zene: KÁKONYI ÁRPÁD

Rendező: **MÁCSAI PÁL**

A fényképeket **Gordon Eszter** készítette.

Bemutató: 2014. október 16.

Az előadás először a Szentendrei Teátrum és az Örkény István Színház együttműködésében került színre 2014. július 10-én.

Az Agyatlanítás Nótáját Weöres Sándor fordította.

Az előadást egy részben játsszuk, hossza kb. 1 óra 40 perc.

AJÁNLOTT IRODALOM, KRITIKÁK, SZÖVEGFORRÁSOK

- Bajomi Lázár Endre: Utószó. In: Alfred Jarry: Két Übű-dráma. Európa Könyvkiadó, Budapest 1978
- Bécsy Tamás: A cselekvés lehetősége. Magvető Könyvkiadó, Budapest 1987
- Jarry, Alfred: *A színházias színház haszontalansága* című esszéje Fodor Géza bevezetőjével. In: Színház folyóirat 1995-ös 8-9. (http://www.szhaz.net/pdf/1995_08_09.pdf)
- Koltai Tamás: A modernizmustól a hagyományig. Három francia előadás. In: Színház 1985. 10. szám (http://www.szhaz.net/pdf/1985_10.pdf)
- Rabelais – Faludy: Pantagruel. Jate Kiadó, Szeged 1989
- Shakespeare: Macbeth. In: Shakespeare összes művei, V. kötet. Európa Könyvkiadó, Budapest 1961
- Simhandl, Peter: Színháztörténet. Helikon Kiadó 1998
- Vinkó József: A megszelídített Übű papa. In: Színház 1985. 5. szám (http://www.szhaz.net/pdf/1985_05.pdf)
- Weöres Sándor: Egybegyűjtött írások. Magvető Könyvkiadó, Budapest 1970
- Az előadásról megjelent kritikák megtalálhatók az Örkény Színház honlapján: <http://orkenyszinhaz.hu/index.php/eloadasok/repertoar?view=szinlap&id=1039:alfred-jarry-ubu-kiraly-vagy-a-lengyelek&catid=35>
- Az életrajzhoz tartozó információk forrásai:
Jarry, Alfred (szócikk). Világirodalmi lexikon, Akadémiai Kiadó, Budapest 1977
<http://www.theguardian.com/books/2012/jan/04/alfred-jarry-pataphysical-life-review>
<http://www.3amagazine.com/3am/finding-alfred-jarry/>
<http://www.writing.upenn.edu/~afilreis/88v/jarry.html>

